

Fiatalság, hagyomány, lendület

A Magyar Önkormányzati Főkertész Egyesület (Möfösz) december elején Veresegyházra hívta tagjait az Ökológiai szemlélet a települések zöldfelület-gazdálkodásában című szakmai konferenciára. A résztvevőket Kirrné Feicht Ágnes Möfösz-elnök, majd Cserháti Ferenc polgármester köszöntötte, aki végigvezette a hallgatóságot a város történetén.

A fiatalság, hagyomány, lendület fogalmakkal jellemezte a polgármester a települést, melynek neve ma már szinte összeforrt a Medveotthonnal. Veresegyház 2025-ben 650 éves lesz, és jövőre ünnepelheti városá nyilvánításának 25. évfordulóját. A város fiatal tehát, lakosságának átlagéletkora pedig 36 esztendő.

Kenyértelen Veresegyház

A sívó homokon létrejött település szegény volt, a mezőgazdasági termesztés a 6-8 aranykorona értékű földeken so-

lódést. A korábban 3-5 ezer fős faluhoz képest az 1999-es várossá váláskor már 6-7 ezren laktak a településen, most 20 715 az állandó lakosok száma.

Termálfűtés

A rendszerváltás után a kárpótlásban visszakapott földeket a lakosság nem akarta megművelni, ezért ezeket a település megvásárolta. Szántók, legelők, erdők kerültek a település tulajdonába, aminek köszönhetően ma az önkormányzat a környék egyik legjelentősebb erdőgazdálkodója. Veresegyház a homokra települt szegény sorsú, föld-

iparüzési adóból és pályázati pénzből sikerült olyan szintre hozni az infrastruktúrát, ami a jelenlegi népességszámot ki tudja szolgálni. Ma már a sportra és a rekreációra fektetik a hangsúlyt, és a főkertész megjelenésével a virágosítás és a zöldfelület-gazdálkodás is új irányt vett.

A Sződ-Rákos patak és mellékágai behálózzák a települést, hol nyitott, hol fedett mederben folynak. Tavai közül a Malom-tó országos védettségű, mára körbefogja a város. Idén készült el egy új 14 hektáros tó, melynek vízbázisát három környező település membrántechnológiával tisztított szennyvize adja. A városrészeket telepített erdősávok választják el egymástól, a város külső részeit is erdősávokkal vették körbe. Évtizedekkel ezelőtt elsősorban fenyőt telepítettek, de mára az 50-60 éves fenyőfák legyengültek, a homokban csak vegetálnak. Az erdősávok rekreációs jelentősége nagy, tompítják a bejövő szeleket is.

A város rendszeres résztvevője a Virágos Magyarország mozgalomnak. A hazai és az európai verseny alkalmával is kritikaként fogalmazta meg a zsűri, hogy nincs klasszikus városi parkjuk. Ennek oka, hogy minden területet elvesz a parkolás. Az erdősávok egy részét szeretnék megtisztítani az elkövetkező években, és átadni az embereknek, hiszen igény van sportolásra, kutyasétáltatásra.

A városban a nyolcvanas évek végén fűrték meg az első termálkutat strandfürdő-létesítési és energetikai hasznosítási céllal. Ma már 25 kilométeres hálózaton keresztül látják el a fogyasztókat, az intézmények mellett társasházakat, ipari létesítményeket is fűtenek vele. Jó árbevételt hozó önkormányzati vállalkozássá vált ennek üzemeltetése, bár a működtetéshez sok villamos áramra van szükség. Jelenleg három kút adja a termálfvizet.

A fiatal város sok gyermeke 19 játszótéren mozoghat. A játszótérek megújítására, karbantartására indítanak programot a közeljövőben. Emellett jövőre szeretnének egy központi játszótérrel

FOTÓ: MEGYESI ÉVA, KISÁK PÉTER

A Szentlélek tér parkosítása

sem biztosított kellő megélhetési forrást. Később, a 19. század elejétől jellemzővé vált a Budapestre ingázás. A második világháború után termelőszövetkezet nem jött létre, lakossági összefogásból, társadalmi munkával kezdett fejlődni a település. Igazi lendületét az 1965-ös év hozta el, akkor lett ugyanis Pásztor Béla a tanácselnök, aki 1990 után polgármesterként folytatta, idén 58 évnyi hivatali idő után köszönt el a várostól. A rendszerváltást követően az ipar betelepülése tovább segítette a fej-

művelésből élő faluból fokozatosan speciális helyzetben levő agglomerációs településsé vált. Fontos lett a Budapesthez való közelsége, a betelepült multinacionális cégeknek is köszönhetően sok munkahely jött létre. A város nagy gondja jelenleg a közlekedés, ezt szeretnék fejleszteni a jövőben. Eddig utak építésével az autós közlekedést részesítették előnyben, most viszont a kerékpáros, gyalogos közlekedésre, a vasútra és buszra való csatlakozásokra kell figyelniük. Az elmúlt évtizedben az

létrehozni a környező zöldfelület megújításával együtt. A sport- és rekreációs célú fejlesztés még a felnőtt korosztály számára is fontos. A lakosság a saját portája előtti közterületet rendben tartja, gondozza. Ezt a munkát *Tiszta porta* plakettel és emlékéremmel honorálják minden évben, fejezte be megnyitó előadását a polgármester.

Tápanyagban szegény talajon

Veresegyház lakossága ötven év alatt négyszereződött, ami azt jelenti, hogy minden negyedik lakosnak van csak igazi kötődése a városhoz, melynek területe fokozatosan összenőtt Órbotytyánnal, Erdőkertessel és Szadával. Mivel az új városrészek helyén egy-két éve még rétek, szántók, kertek voltak, az építkezések során elmaradt a zöldfelületek fejlesztése, a tavakat is teljesen körbeépítették, kezdte előadását *Kisák Péter* főkertész.

Miután nincs igazi főterük, minden területet, amit csak lehet, beültettek

A legnagyobb gond, hogy az éves csapadékmennyiség eloszlása szélsőséges, országos átlag alatti, nem ritka az 540 milliméteres mennyiség. 2022. február közepétől például öntözni kellett, akkora volt a szárazság a szokatlanul meleg hónapban. A város közepén hálózatról

A pusztuló fenyveseket megpróbálják fokozatosan tölgyerdővel leváltani, hallottuk Kisák Péter főkertésztől

öntöznek, a külső területeken lajtos koszikból.

A város alatt körülbelül 900 méter vastag agyagréteg húzódik, alatta található az alapkőzet. Az agyagkúp feletti altalaj egyes részeken 4-5 méter vastag homokos üledékes löszös talaj, a feltalaj humuszban, tápanyagban szegény, meszes, 8,3-8,7 pH-jú. Ez az adottság. Kezdetben minden területet fenyőmulcsdaralékkal takartak, ezzel csökkentették a párolgást, a gyomlálás élömunka-igényét, és növényi részeket juttattak a talajba. A cserjeágyásokat évente egyszer újramulcsozzák, az intenzíven fenntartott ágyásokat évente kétszer a növényváltáskor be is rotálják. Mindezek hatására tápanyaggal feltöltött,

megfelelő humusztartalmú talajokat hoztak létre. Kisák Péter a talajt az erőteljes mulcsozás miatt többször bevizsgáltatta, de kiderült, hogy a savasodás pH 7,2-7,3 környékén megállt. Ennek oka a több méter vastag homokréteg, ami mindent befogad. Begyűjtik a karacsonyfákat, minden évben ledarálják és mulcsként hasznosítják azokat is. Mivel a fenyőerdők pusztulnak, sok fa lábön szárad el, ez is mulcs-alapanyag lesz.

Miután nincs igazi főterük, parkjuk, ezért minden területet, amit csak lehet, beültettek. Először egynyáriakkal színesítették az ágyásokat, mert az volt a főkertész tapasztalata, hogy ahol megjelentek a virágok, ott a helyiek könnyebben elfogadták, ha később cserjék, fák kerültek a helyükre. Néhány év alatt 1640 négyzetméteren több mint 130 egynyáriágyást alakítottak ki, benne közel 50 egynyárfajtát ültetnek. A fajták viselkedését figyelik, és lecserélik azt, amelyik nem oda való.

Krizantémok és hagymások

Az elmúlt évek zöldfelületi fejlesztései között említette meg az előadó az evangélikus templom kertjét, melynek átalakítását az önkormányzat finanszírozta. A zeneiskola zöldjét nagy örömmel használja a lakosság, megújult a református templom és a régi katolikus templom kertje is. Lépésről lépésre haladnak, hallottuk. A város két körforgalma közül az egyiket 130 négyzetméter egynyáriágyás díszíti, a másikba cserjéket és évelőket ültettek. Tavaly kezdtek el a temetőben kidobott cserepes krizantémok begyűjtését, amiről a hulladékártalók előtt táblán tájékoztatják a lakosságot. A növényeket átteleltetik, majd tavasszal visszaültetik azokat a temetőbe vagy a város több pontjára. Hagymásokból 2023 őszén 19 200 darabot ültettek el, ebből 11 200-at vásároltak, a többi saját nevelés. Ennek módszere a következő: májusban, amikor elkezdik kiemelni a kétnyáriakat, a hagymákat is felszedik, amik akkor épp elkezdik a következő évi fiókhagymáikat fejleszteni. A hagymákat kiszedés után papírdobozokban tárolják meleg, száraz, világos helyen. Mivel ezek a növények minden tápanyagot visszajuttatnak a hagymába, a papírdobozban is kifejlesztik az új hagymáikat. Augusztusban megpucolják, osztályozzák és ősszel kiültetik őket.

Az elmúlt öt évben több mint 20 ezer cserjét és 6 ezer tő évelőt ültettek el

Az evangélikus templom kertjének átalakítását teljes egészében az önkormányzat fizette

Hagymásokból 2023 őszén 19 200 darabot ültettek el, ebből 11 200-at vásároltak, a többi saját nevelés

A város központi részeire vásárolt hagyma kerül, a külső részekre saját nevelésű, ami megmarad, azokat a cserjeágyásokba ültetik. A cserjék között nyíló hagymások életük végéig ott maradnak.

Keresik az új fajtákat

Az utóbbi öt évben több mint 20 ezer cserjét, 6 ezer tő évelőt ültettek el, cserjéből több mint 50 fajtát. Folyamatosan figyelik az újdonságokat, mert az éghajlatváltozás miatt le kell cserélniük egyes növényeket. Évekkel ezelőtt például sok *Potentilla*-fajtát ültettek, de ma már nem tudják őket életben tartani, lesül a levelük. Új füvesítésük nincs, mert nem

ni. A főkertész néhány évvel ezelőtt észrevette, hogy a kiültetett cserjék, évelők gyönyörűen élnek, de közöttük a fák szenvednek. Kiderült, hogy a víz, amit ki tudnak juttatni, az a cserjék gyökérzónájáig elegendő, de mivel az alatta levő homok mindent elszív, a fák már szomjaznak. Néhány éve visszatértek oda, hogy minden fát 50-es építőipari dréncsővel együtt telepítenek, és azon keresztül öntözik.

Együttműködések

A város két multinacionális cége néhány éve megkereste az önkormányzatot, hogy szeretnének zöldfelületet gon-

A pusztuló fenyveseket megpróbálják fokozatosan leváltani tölgyerdőre, a helyi környezetvédő egyesület, a Pilisi Parkerdő Zrt., a lakosság és a szajkók bevonásával. A szajkók kedvelt elesége télen a makk; egy részét későbbi élelemkészletnek eldugdossák a földbe, és mivel elfelejtik, hova rejtették, a magok ott maradnak és kicsíráznak. Ha folyamatosan van táplálék-utánpótlás a számukra, akkor nem nyúlnak az eldugott tartalékhoz. Tavalyelőtt kezdték a projektet, tavaly nyáron az aszály ellenére találtak egyéves tölgycsemetéket. A munka tudományos részét az egyesület biztosítja, a Pilisi Parkerdő Zrt. adja hozzá a makkot, a lakosság rakja ki azt a magtálcákba a szajkók számára, a főkertész monitorozza az eredményeket. Sajnos egy projektben csak egy évig lehet számolni a lakosság érdeklődésével, részletezte az előadó. Az első évben még sokan segítettek, tavaly már senki sem, ezért idén a kezdeményezés minden munkafázisa a főkertészre maradt.

Kisák Péter 2015-ben eltervezte, hogy megismerteti a lakossággal azt a sok szép növényt, ami körülveszi őket. Mindennap feltesz a Facebook-oldalára egy Veresegyházon található növényt rövid leírással és helyi fotóval. Ma már több mint 3100 növényről olvashatnak az érdeklődők. Munkatársainak telente tartóztatásokat, rovarhoteleket készítenek, szívvél-lélekllel dolgoznak együtt. A Virágos Magyarország mozgalom hazai díjai igazolják, hogy valamit jól csinálnak, fejezte be az előadását Veresegyház főkertésze.

Megyesi Éva

Cserháti Ferenc, Veresegyház polgármestere és Kirrné Feicht Ágnes Mőfész-elnök

tudják megtartani, a homokon folyamatosan öntözni kellene. A növényágyásokat mulcsozzák, a cserjéket a telepítést követően három-négy évig intenzíven öntözik, évente egyszer visszametszik, kétszer-háromszor gyomlálják. Évente legföljebb 200 fát telepítenek, mert többet nem tudnak életben tartani.

dozni a városban úgy, hogy a pénz is ők adják hozzá. Kérték, mondják meg, mit hova szeretnének ültetni, ők kifizetik a növények árát, és csapatépítő tréning során el is ültetik, mesélte a főkertész. Évek óta nagy sikerű a kapcsolat, éves viszonylatban cégenként 1-1,5 millió forintot költenek a városra.